

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na doma za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na doma se računa 10 kraja. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petil-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 25. sept.

Ministerstvo je začelo samo agitirati za — naše narodne kandidate. Tako moremo misliti, če pretehtamo zadnji korak, katerega je vlada glede naših šol te dni storila. Zdaj zopet vidimo, kako se §. 19 osnovnih državnih postav o pravicah državljanov, glede ravnopravnosti vseh jezikov v šoli in uradu, v istini in praksi spoštuje, in to videti je vendar za slovenskega volilca dobro, ako kolikaj na svojo narodnost drži, ako ima kolikaj spoštovanja do jezika svojega naroda.

V včerajšnjem listu smo namreč objavili, da je došel od ministra za uk in bogočastje telegrafičen ukaz direktorjema ljubljanske realke in gimnazije, da morajo s šolskim letom, ki počne s prvim oktobrom, nehati slovenske paralelke, ter da bodo šole zopet samo nemške. — Na teh učilnicah je bil v 1. in 2. razredu učni jezik za Slovence slovenski za vse predmete. Namestu da bi s prvim oktobrom tudi v 3. razred slovenska paralelka uvela se, in tako vsako leto en razred naprej, da bi kakor nam je postavno in vladno obljubljeno, imeli slovensko srednjo šolo, vzela je nam vlada z enim telegramom še ta košček pravice in ravnopravnosti, kar smo je imeli. In zakaj? Ali so se te slovenske paralelke slabe izkazale? Ali je na novo vidno, da samo v zvečičalni nemščini se more Slovčan izobraziti? Ali v slovenskih oddelkih učencev nij bilo?

Vse tu ne leže uzroki te vladne naredbe, ki naše narodno življenje hudo zadeva, ki našemu jeziku, in duhu ravnopravnosti vseh jezikov, krivico dela. Slovenske paralelke so bile dobro obiskane, veliko boljši, nego nemške. V slovenskih oddelkih so deč-

ki mnogo boljše napredovali nego v nemških, kar je sam Vrečko pri svojem nadzorovanji moral priznati. Učiteljem na nemških oddelkih v Ljubljani je bilo za zdvojiti, tak nered in tako neznanje je bilo pri njih, a slovenski učitelji se svojih učencev nijso imeli sramovati. Brez primere so bili slovenski oddelki bolji. Da si so direktorji, neki profesorji in vsi nemškutarji, ki so blizu mogli, silili in presirali dečke v nemški oddelek, vendar je bil slovenski oddelek vedno neprimerno bolj iskan. Vse te prednosti morajo direktorji in profesorji, če so pravični, sami priznati.

Uzrok in povod temu ravnanju ministra za uk torej nij v stvari sami ležeč, nego je sijajno političnega pomena. — Germanizacija, ponemčevanje! — Radi bi to stran osvetili, kakor zasluži, ali c. kr. državno pravdnštvo in višje policajstvo že hodi okolo, že se bliža in išče besede, da bi nas zavoljo nje konfisciralo.

Za to pa, Slovenci, volite odločne, zgovorne, izkušene poslance v državni zbor, ki bodo take vladne naredbe, kakor je v teh vrstah omenjena, na drugem mestu soditi znali, ne da bi njihov glas mogel konfisciran biti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. septembra.

Na *Moravskem* je po „Našincu“ 15 mestnih in 22 kmetskih narodnih volilnih odborov, kateri delajo z vso energijo za češke kandidate. Dozdaj so od češke strani postavljeni sledeči kandidati: Za mestni okraj Prerava p. Vurm in dr. Kusy, advokat v Brnu; za Bistrico dr. Fanderlik, advokat v Olomuci. Za kmetske občine v Brnu grof Egbert Belcredi; za kronmeriške dr. Mild-

šuk; za litavske župnik Vrbna; za boskoviške dr. Pražak, za iglavske dr. Meznik; za avspiške dr. Janku in župnik Veber; za ogerško-bradiške notar Ganevol; za mirteške dr. Šrom.

Češki stolni kapitel v Pragi je izvolil narodnega častnega škofa Pruha za stolnega dekana. Ustavovorni listi se jeze, da nij bil izvoljen nemški kanonik Küffer. Stolni kapitel ima namreč glas v velikem posestvu, katerega bode stolni dekan zdaj v federalističnem smislu oddal. — Cesarski namestnik baron Koller se je vrnil iz odpusta v Prago, da vodi volitve.

Nemci na Češkem so izdali svoj oklic na volilce. Prav perfidno obirajo svoje sodeželane in druge federaliste, da so sovražniki svobode, in beseda „deutsch!“ se zaporedoma vrača v oklicu stranke, ki nam drugim očita, da narodnost molimo na stroške humanitete!

Tirolsko-italijanski narodno-liberalni list „Trentino“ svari svoje rojake voliti kakega c. kr. uradnika, ker višje povelje tacemu človeku zmirom lahko v narodnih deželnih vprašanjih usta zapre.

Ogerski vladni list razglasa cesarsko pismo, s katerim je Mažuranič za hrvatskega bana imenovan. — „Pester Lloyd“ izračuna, da država potrebuje najmenj 74 milijonov gold. Državno posojilo se bode oddalo, seveda po slabšem kursu od poslednjega. Ogerska država nema pravega kredita pri denarnem trgu.

Vnanje države.

Ruske „Petersburgskija Vedomostij“ pristavlja k nekemu članku lista „Ung. Korresp.“, ki pravi: „V orientalskem prašanji ima Avstro-Ogerska taista načela, kakor Ruska,“ to-le: „Ta izjava je iz dveh uzrokov čudna. Prvič znači prevrat v nazorih Avstro-ogerskih listov tikoma Turčije, drugič pa se vidi, kak velik vpliv ima Ruska na Avstrijo.“

Srbski minister Mijatović se je iz Londona vrnil, ter nastopi svojo mesto kot finančni minister.

Francoski kralj v nadeji, frohsdorfski Chambord, je odgovoril desniškemu po-

Listek.

Kazen.

(Iz francoskega.)

Gospa Destrade se je možila, ko je bila dvajset let stara. Bila je takrat ljubeznjiva in čarovna deklica, da se je povsodi govorilo o njenej lepoti. Njen soprog, ki je bil kakih deset let starejši, kakor ona, je bil odkritosrčen in postaven mož, tak, v kakršnega se ženske lahko stanovitno zaljubijo. Imeli so jo za zelo srečno, in ona temu tudi nij ugovarjala. Lepo premoženje, posvetne zabave, šaljiva in ljubeznjiva koketerija, ki ji je pridobivala v enakej meri priklonstvo in čisljanje — vse to ji je delalo življenje ljubeznjivo in lahko. Tudi gospod Destrade je mislil, da ne more biti bolj srečen, kakor je. Imela sta hčer, ki sta jo ljubila, ki jima je bila vezilo medsobojne ljubezni, in ki je

obetala bivati tako lepa, kakor njena mati. Teško bi jima bilo sanjati o popolnejšej in bolj smehljajočej se sreči. Tako jima je tekel čas, in nij jima bilo treba želeti, da bi bolj zložen ali bolj hiter bil.

Ipak se je začela gospa Destrade dolgočasiti, ko je bila stara trideset let. Ljubila je vedno svojega moža, a nij jej več zadostoval. Predstavljal ji je, ne da bi si upala priznati, neginljivo zakonsko resnobo. Sicer se ji je tudi zdelo, da se je spremenil. Ko je dospel v starost, ki nij več domišljiva navadil se je nekako neotesano sreče, ki jo je užival. O svojej soprogi nij ničesa slutil in in je mislil, da je čisto udana materinstvu, ki se zaletava, ne da bi se mož kaj brigal za to, v ljubezen, ki se mu je dozdaj izkazovala.

Gospod Destrade je bil sebične čudi, bolj mirne ljubezni, bolj zrelega veseljenja; začel je ljubiti whist, obede in človeško dru-

ščino. Družinsko življenje za-nj sicer nij nehalo, imel je je za pozemeljski raj; toda, akopram je vedno vesel stopil v ta Eden, šel je večkrat tudi iz njega rad.

Dolgčas pri mladej ženski je strašno zamotan občutek. To je ženski nekako momentano razčaranje življenja, s kesom popolno užite sreče, ki je pa ne more več uloviti. V resnici se ne srđi nad tem občutkom; izprašuje se le, odkod jej prihaja ta srčni nemir, ki ga nij nikdar poznala, in ki jo, vzbujaje se vprvič v njej, na vso moč meša. V tem osupnenji vsega njenega bitja tiči zá-njo staro in vsemogočno mikanje prepovedanega sadu. Ona zapazi, da je odločna sreča njeno mladost zazibala v spanje, če ne zadušila. Ali bi se jej inace duša tako uporno gibala, ali bi imela tako goreče hlepenje po življenji, ali bi si jej lepota tako rekoč studila? kajti pravi si, da je lepa, pa ne zá-se, nego za drugega. Od te stopinje nij daleč

slancu na prašanje, da-li bo Italiji napovedal vojsko, to-le: "Taka budalost se meni ne sme prisojevati. Jaz vem, da se francoska ne more vojskovati, nego da si mora prej opomoči. Sicer le Bizmark pustite, naj dela. On bo že svoje delo sam razdril."

Poveljnik **španjskih** upornikov, Capreras, je dal mestu Alicante 96 ur časa, da se udá in pripozna kartagenski kanton. Vladni namestnik je odgovoril, da bode silo vrnil sè silo.

Švicarski zavezni svèt je dobil od francoske vlade pismo, v katerem se ta pritožuje zaradi razžaljenja romarjev, ki so šli iz Allinges skozi Genevo.

Pruski kralj je imel pri obedu italijanskega kralja, in oba vladarja sta si napila. Italijanski kralj je zval Viljema "prijatelja in starega zaveznika". Bizmark še nij v Berlinu.

Saski kralj je ozdravel, in preskrbuje že zopet sam vsa opravila. Kraljevič odide na Štajersko, kamor ga je avstrijski cesar povabil.

Turška vlada je imenovala dosedanjega mustešarja v velikem veziratu, Khourchi-Paša za ministra prava na mesto Midhat-Paše. — Pregarjanje lupežev na turško-grškej meji se stanovitno in vspešno nadaljuje. — V Smirni je nastal 22. septembra v frankovski ulici požar; škoda se ceni na 60000 funtov šterlingov.

Tajnik **zedinjenih držav**, Richardson se nadeja, da je krah končan; deželá ne trpi škode. Sploh se govori, da se borze kmalu odpró.

Dopisi.

Iz Maribora 24. sept. [Izv. dop.] (Naš narodni kandidat g. Janko Pajk) je izdal ta oklic: "Čestitim volilcem mariborskega, slovenskobistriškega, konjiškega, slovenjegradčega in marenberškega volilnega okraja. Rojaki! Več veljavnih mož me je nagovorilo, naj prevzemem kandidaturo za državni zbor. Jaz se udajem jih želji in mi je čast, sledeče besede k Vam izreči. — Čestiti volilci! Pred vsem povedam, da sem na vse strani svoboden in samostalen. Jaz sem cesarsko službo sam odložil, ker nisem hotel svoje štajerske domovine zapustiti. Jaz ne dobivam nobene plače in nobene penzije iz cesarske kase, in sem v stanji, navzgor in na vsako stran resnico in to, kar mislim, svobodno povedati. Kar se mojega političnega mišljenja tiče, moje misli so te: stati na podlagi obstoječih postav, braniti prirojene in pridob-

ljene pravice, čuvati svobodo vsakega državljana posebej, kakor tudi ljudstev in dežel, in za blagost vseh vkup po vsej svojej moči skrbeti. Posebno pa menim te le stvari zagovarjati: V opravljanji državnih poslov hočem govoriti za zmanjšanje opravkov in za odpravljanje navskrižnih si oblastij. Da se varnost po deželi leže vzdrži, menim, da je treba politične gospodske bolj po deželi razpostaviti. V gospodarstvenih zadevah menim, da se gruntai davek ne da povišati. V državnem gospodarstvu hočem varčno ravnanje z dohodki zagovarjati. Namreč menim, da naj se pravosodstvo skrajša in ljudstvu mnogi poti in mnogi stroški prihranijo. Tudi menim, da se ima prisiljenje k legaliziranju podpisov odpraviti. Slepavstvu v denarskih podvzetjih naj se po natenčnejših postavah v okom pride. V političnem oziru sem zoper to, da bi eno ljudstvo drugo pritiskalo in hočem za enake politične pravice vseh ljudstev in vseh jezikov države odločno govoriti. Narodi Avstrije naj kakor enakopravni bratje v miru med seboj živijo. Jaz menim, da je hasno in potrebam primerno, da se v naših šolah oba deželjska jezika podučujeta. Pravica, v političnih rečeh svoj glas dati, naj se več ljudem podeli. Lehkomišelní prepíri s cerkvijo imajo navadno namen, misli ljudi od potrebnostij in pomenkljivostij države odvracati in v izvabljenje vsakoršnih privoljenij služiti. Jaz sem zoper preganjanje katoliške kakor tudi vsake druge postavne vere, in hočem za pravično in pošteno spravo in pomirjenje, kedar bi kakov prepír nastal, govoriti. Jaz pripoznavam sedanjo samostalnost narodnega šolstva, pa menim, da se nima verski poduk iz šol odpraviti, ker to ne bi ne mladini ne državnej oblasti hasnilo. — Čestiti volilci! To so v kratkem moja prepričanja. Jaz hočem za Vaš prid in za prid domovine vselej krepko in možko govoriti, ako mi svoje zupanje daste. Jaz se Vašej blagovoljnosti priporočam z mojo poslovice: "Za pravično in pošteno svobodo!"

V Mariboru, sept. meseca 1873.

Jan. Pajk, profesor.

Iz Celja 24. sept. [Izv. dop.] Od tod se piše "Tagespošti", da se od strani liberalnih Slovencev na to dela, da bi ustavoverna, to je nemškutarska stranka si ne postavila svojega kandidata; dalje, da se

liberalni Slovenci trudijo ustavovercem dokazati, da imajo vsi eni in tisti program. Vse to pa se ne sme verjeti, pravi dopisnik, zakaj ravno liberalni Slovenci so prvi povzdignili svoj glas po zedinjeni Sloveniji in po upeljavi slovenščine v šole in urade. Če so tedaj liberalni Slovenci res za napredek in svobodo vneti, naj gredo z ustavoverno stranjo, in se zvežejo z njo zoper klerikalce pri prihodnjih volitvah. — Ta dopisnik, ali je naiven in ne ve, ali pa neče vedeti, da mi liberalni Slovenci smo liberalni za vse narode, a ne kakor oni liberalni samo za sebe. Mi delamo na to, da zmagajo kandidatje od narodne liberalne stranke priporočani, ter se ne menimo, naj si postavijo nemškutarji svojega kandidata, pravna stranka pa svojega. Ali bodemo z vso silo delali, da zmaga naš narodno-liberalni kandidat, gosp. dr. Vošnjak.

Mi liberalni Slovenci nismo iskali in ne iščemo nikoli kake zveze z nemškutarji, ker oni nam niso bili nikoli pravični, in nam valjda tudi ne bodo.

Narodnost je prva, svoboda in napredek druga reč. Kdor nam jemlje narodnost, nas kot narod usmrti. Če pa "naroda" nij, nam svoboda in omika ravno toliko pomaga, kakor vera.

Iz Doba blizu Ljubljane 24. sept. [Izv. dop.] Kakor iz gotovega vira vemo, razposlal je naš okrajni c. kr. glavar Klančič o priložnosti sokolovega izleta županom sosesk, skozi katere je "Sokol" potoval, okrožnice; in v istih je stalo: "Der Bürgermeister hat das Gebahren der Mitglieder des "Sokol" strenge zu überwachen, nütigen falls die Gendarmerie zu Hilfe zu nehmen, und über allfällige politische Umtriebe sogleich Meldung zu erstatten." Boré "Sokol", ki si pod "Polizeiaufsicht", bore župan, ki si za "špiceljna" postavljen, in bore glavar Klančič, ki se ti hlače tresejo, kadar čuješ besedo: "Slovenec." Tudi za volitve se ta strahopetec strašno briga; o priložnosti poročimo nekaj zanimivega o njem in njegovej učenosti in enerziji. P.

Iz mokronoške doline 23. sept. [Izv. dop.] Dovoli, dragi čitatelj, da Ti od naše duševno jako zapuščene doline ob kratkem poročam, kako se naši mlačni Slovenci brigajo za napredek narodov, kako

do one, kjer ženska uže misli, da ima svojo lepoto na razpolaganje. Sicer si tega ne obstaja odkritosrčno, a vidi se skoraj vedno osamljeno; če ne zaničevano, vsaj zanemarejeno. To jo moti, to jo žali. Čudna stvar! v taistem trenutku izpozna, da se jo je bolj ljubilo, nego je ona ljubila. Zdi se jej tudi, da se ima požuriti, kajti na nekaterih znamenjih, ki jih zraven tega še slabo razlaga, čuti naprej neznatno pojemanje tiste mladosti in tiste lepote, ki ji bode orožje zmage in nežnosti, in katere še nij nikdar rabila tako, kakor je hotela.

Gospa Destrade se je obnašala nekako čudno in nemirno-lenivo. Našla je — saj je tudi iskala vzora — moža, ki ji je opravičeval novo idejo, ki si jo je bila naredila o pravej in deljenej strasti. Ta vzor je bil gospod Edmond Larcey. Bil je malo starejši nego ona, in opominjala se je, da ji je bil nekđaj bojazljiv in česteč dvoritelj. Enako se je domislila, da ona nij nikdar mislila

na-nj; a zdaj naenkrat začuti, da ga ljubi. To ji je bil strašljiv, a čara poln občutek. Akopram se je bila močno in odkritosrčno podajala utisom, ki jih more imeti mlada ženska, ipak kaj takega še nij nikdar občutila. Edmondov obraz je izražal bistroumnost in odločnost, imel nežen, sanjarsk pogled, in zelo zapeljiv glas in obnašanje. Duh mu je bil bolj resen, nego živahen, dušna toplota bolj koncentrovana, nego žareča. Imel bi se lahko za človeka, ki ljubi navdušenje za vero in je priprosto in brez vseh mej pobožen. Gospa Destrade nij dolgo časa potrebovala, pa ga je začela tako soditi. Kar se tiče točke, da-li je gospa Destrade mislila, da jo Edmond ljubi, povedati moramo, da nij nikdar ni eno sekundo o tem dvomila.

Njuna zveza je bila popolno tajnostna, polna sreče, zato je moral biti začetek jako previden. Gospod Destrade je ipak takoj prve dnij malo sumničil. Pogled, ki sta ga menjala njegova supruga in gospod Larcey,

mu je zadostil. To je bilo dovolj, da Edmond nij prišel več v dotiko z gospodom Destrade, da bi bil ta lahko mislil, da ne živi več. Tako sta ljubeča morala nehati biti hinaveca, soprogu pa se nij trebalo več dati za norca imeti. Ta ljubezen pa nij postala dolgočasna, niti se nij zmanjšala. Skrila sta se svetu, ki mu nij bilo več treba hoditi mimo nju, ne da bi ju videl. Edmond in gospa Destrade se nijsta več poznala, niti se pozdravljala, niti govorila. Redki shodi so ju zedinjali. Tu sta čutila vsikdar novo ganenje, ki je podvojevalo nemir in hrepenenje. Ta druga ljubezen, znabiti edino prava v ženskinem življenji, je napolnjevala gospe Destrade srce in misel. Vsak trenutek je mislila na Edmonda, ter se krasotila za-nj. Brez koketerije do vsakega, tudi do njega, bila je ipak koketa, ter se je vadila, da bi mu bolj dopala. Čutila se je v njej bolj srečna, nego ljubeznjiva ženska. Nikdar več se nij pri-toževala čez samoto, nasprotno si je je še

tukajšni prvaki skrbé za omiko mladeži itd. — Imamo nekega veleučnega gospoda, kateri nosi čestito ime „narodnjak“. Vse ga čisla, on ima veliko veljavo pri ljudstvu. Kako lahko bi delal za narod, kajti vsaka njegovih besedij bi pala na plodonosno zemljo in le ene ne bi nemčurska burja odnesla. — A žalibože, gladovnost kraljuje nad njegovo bistro glavo! — Kaj ne gospod, kdo bode pa potem svoto visocih obresti prešteval? — In Vi drugi gospodje! ne omehtëi Vaša kamnita srca, ako berete ali bolje slišite, kako se okrog in okrog koristna slovenska društva snujejo, kako čitalnice napredujejo, s kakim veseljem se narodni domi zidajo? Ne presune vaša zamašena ušesa mili glas gorečih rodoljubov, ki na vse kripnje delajo, da svoj život žrtvujejo za povzdigo narodnega zavedanja, za narodno čuvstvo in ponos? Ne bi bilo tudi Vam mogoče, kakega društva ustanoviti? — Sicer se Vam zdi stvar nemogoča, ipak bi se dala izvršiti. Izdramite se vendar enkrat iz spanja nevednosti, in ne bodite enaki polhom, pa še tem ne, kajti ti poznajo mejo svojega spanja, ker le tako dolgo spe, dok se napijo nove moči, s katero potem toliko pridnejši delajo za svoj rod. Povzdignite Mokronog iz zastarelega blata nemčurskega prahu, ter ga stavite na suho mesto domačega zavedanja, vam in vašim potomcem v ponos, sosodnim, do zdaj še spavajočim krajem pa v uzor. Saj ne boste več storili, nego dolžnost zahteva. Znete pa dobro, da je dolžnost vsacega človeka, delati za domovino. Ne spolnite te svete dolžnosti, kako ljubite svojo domovino?

Kje pa bi se najpreje dal ukoreniniti pojem te ljubavi? Kje drugje, nego v nežna srca naše mladeži — nade za našo boljšo bodočnost. — A žalibože, kako žalostno je še zmirom z našo šolo. Podučuje se še vedno po starem kopiti, kakor pred 50 leti. Vsacemu, kateri ima količkaj ljubavi do šole, omike in narodne stvari, mora britki meč presuniti srce, ko vidi, da se mora z nad 100 vpisanimi fanti in dekleti truditi en sam učitelj, katerega pa že visoka starost nadleguje. Se ne smilijo vam uka stradajoči otroci? Ali g. učitelj nij zaslužil, da bi na stare dni mirno v pokoji živel? Saj je že sam večkrat rekel, da se mu ne ljubi se z otroci ubijati. Zakaj ga silite, ne veste da prisiljena stvar nij nikdar dobra? Ne bi se lahko uredila šola ki

želega. Ali nij pisala v teh urah svojemu ljubimcu? Roka se ji je vsikdar tresla pri pisanji, in s tem so se izražale njene misli, izražalo njeno veselje, ali kesanje. Kadar je prišel odločeni dan, zmuznila se je k njemu; strah in groza jo je od veselja prešinjala. Trenotki, predno je šla na rendez-vous, so se jej zdeli večnost; čas pa, ko je bila pri njem, se ji je zdel trenotek. Kar do Edmonda, bil je popolno lastina gospe Destrade. Zagotovila se ga je s poezijo in z resničnostjo. Zdelo se mu je, in bilo je tudi res, da se kinča za ta intimni sestanek; zraven tega bistre oči, na ustnih pa smehljaj. Dalje pa tudi njegovo srce nij bilo iz vrste tistih, ki se podaré, pa zopet nazaj vzemó. Vedno je hodil po taistej poti, katero mu je razsvitljevala brezmejna svitloba ljubezni, in druge sreče nij poznal, nego ono, ki si jo je zbral.

(Dalje prih.)

bi se vjemala z novimi šolskimi postavami, h kateremu podvzetju je že vaš gospod baron, celo Nemeec in brez otrok, naganjal? Glejte tujec spozna potreba, družega časa primerno podučevanje, Vi je pa nečete spoznati, njemu se smili nedolžna mladež, kateri se podaje ovseni kruh mesto belega, vam pa ne. Torej bratje slovenski, ne skrbite samo za telesno hrano svojih otrok, ampak tudi za duševno.

Iz Kostanjevce na Dolenjskem
23. sept. [Izv. dop.] Ko sem zadnjič v „Sl. Narodu“ bral, da so v Žireh pri Idriji nekega „hudodelnika“ iz ječe izpustili, katerega je imel „gospod“ Anton pri poštnem uradu zaprtega, namreč „Slov. Tednik“, sem se res čudil, kako more en kaplan predzniti se kaj tacega početi. Ali zdaj se ne čudim, ker imamo pri nas še celo kaplana, kateri še celo „Slov. Narod“ na prižnico prinese in iz njega bere, kakor iz kacega škofovskega lista, in zraven še kaj nemumnega ali zlaganega pristavi in prav smešne otrobe veže ter se hvalisa, da je s Kristusom govoril, ter se baha, da mu je sam Kristus rekel, da je vse prav storil in veliko za lepšanje cerkve učinil in bog ve kaj še. Vsem pametnim se smešno zdi hvaliti se na ta način. Ali ne ve ta gospodin, da „lastna hvala se pod mizo valja?“ —

Naš sploh zlo znani kaplan Kepec je namreč v nedeljo t. j. 14. sept. ob desetih na prižnico prinesel „Sl. Narod“ in je začel svojim poslušalcem iz njega brati dopis iz Kostanjevce o šolski veselici in je skušal v svoji nezmotljivosti ta dopis ometati, kar se mu pa pri njegovi plitvi pameti nij posrečilo. On trdi namreč, da ga nikakor dolžnost ne veže za šolsko mladino maševati, ker kakor mislim tudi računa: vse za plačilo. Tudi je pravil, da ga za to nij veselilo k šolski veselici priti, ker so se „take reči“ godile. Kaplana moramo povprašati, kakšne reči so se godile? Ali nij bila šolska mladina od poštenih gospodov, kakor je postavim srenjski župan, ki je tudi krajni šolski nadzornik, in od gospoda davkarja in od drugih gospe in staršev nadzorovana? Ali so to napačnosti, ako se je šolska mladina z lepim petjem in poštenimi igrami radovala? Tudi je Kepec kvasil, da so otroci pri njem zavoljo šolske veselice jokali! O gospodine, ne zavoljo veselice so se otroci jokali, ampak zato, ker ste jih vi celi dan v farovži držali, in ker so bili otroci lačni in pa ker nijso eni listkov za sv. obhajilo prejeli, samo za to so otroci jokali. Tudi ste se skušali opravičiti, da nijste okolo hodili in na veselico iti prepovedovali. Ali mar nijste bili zavoljo tega v neki hiši na Griči? Ali nijste v Orehovi neki rekli, da otroci kateri se bodo veselice udeleževali, ne bodo listkov za spoved dobili? Hočete li imena zvedeti? Zakaj pa nijste na prižnici, kjer se sicer božja beseda, ne politika uči, opomenili, da ste cerkev zapreti ukazali in še maševati prepovedali? Zakaj ste to zamolčali? Le umivajte se, saj se umiti ne morete. Tukaj vam moram tudi povedati, da je šolsko bandero bolje hranjeno, kakor do zdaj celo leto v prahu in v mubah, ako pa mislite, da imate večjo pravico do šolskega bandera, nego krajno šolsko svetovalstvo, pa se potrudite h gospodu predsedniku krajnega šolskega sveta, in boste zvedeli to, kar se vam spodobi.

Tukaj sem vam zopet nekoliko povedal, da bote imeli še kaj za pridigovati, ker kakor mislimo, nijste práv posebno velik prijatelj studiranja, in pa ker imate toliko drugih opravil in pogovarjanj. — Ako vam drago, pa zopet kaj družega, pa saj mislim, da tako ne bote dolgo nas s svojimi političnimi pridigami nadlegovali. Bog vas odnesi kmalu od nas proč!

Domače stvari.

— (Volitve volilnih mož) so že začele v nekaterih okrajih Kranjskega, prihodnji teden pa se prične na Štajerskem. Svoje dopisnike in prijatelje prosimo, naj nam kratko poročajo o izidu teh volitev. Kmetске volilce pa še enkrat opominjamo, naj ne bodo malomarni, ampak naj vsak, kdor ima volilno pravo, med sosedi agitira, tudi pride k volitvi ter po svojem najboljšem prepričanji voli.

— (Ljubljanskim narodnim volilcem.) Uradni časopis ljubljanski prinaša od strani magistrata razglas, v katerem objavlja, da zapisnik volilcev za volitev ljubljanskega poslanca, katera bo 23. oktobra — leži od 23. t. m. do 3. oktobra v magistratnem ekspeditu odprt, da more vsak volilec pogledati, ali je vpisan med volilce ali ne, in da reklamira svojo pravico. Kdor se kasneje (po 3. oktobru) oglasi, ne jemlje se ozir nanj. Za to nujno prosimo vse volilce, da pazijo, da ne izgube volilne pravice in sicer za sebe in za druge znance. V Ljubljani lahko zmagamo, ako vsi Slovenci zložno hočemo in svojo dolžnost storimo.

— (Za Jenkovo slavnost) v Kranji se dobivajo izkaznice za znižano vožnjo v Kranj in nazaj od denes 10. zjutraj v čitalnici v prvem nadstropji.

— (Roman „Meta Holdenis“), kakor je bil v slovenski prestavi tiskan v „Slovenskem Narodu“, pride tudi v „listkih“ kot poseben zvezek na svitlo.

— (Konfiscirani „Slov. Narod“), števil. 213 od 17. sept. t. l. se je v uvodnem članku „nemškutarski ustavaki“ krivega storil zločina kaljenja javnega miru v smislu §. 65 lit. a k. z. Tako namreč priča c. kr. deželna kot tiskovna sodnija v izpoznanji, katero objavlja v uradnem delu „Laibacher Ztg.“

— (Porotniki) bodo v Ljubljani izžrebani oktobra meseca. Ali, in koliko jih bode „Slov. Narod“ sodilo, baš sami ne znamo.

— (Za urednika novega cerkvenega lista) pravijo zadnje „Novice“ mora tak individuum biti, ki more v kaluže hoditi. Tedaj more pri tem listu sigurno samo „narodna žaba“ na to mesto, kajti posebno te vrste božja bitja se v „kalužah“ dobro počutijo.

— (Šolmajer) so šli tedaj spet nakupit goved ali ka-li? („Nov.“)

— (Toča.) V ponedeljek je toča razsajala po občinah Lajtersberg, št. Barbara, št. Martin in Vurmberg. Škoda po vinogradih je velika.

— (Strela) je udarila v ponedeljek v Perkovo poslopje v št. Magdaleni, in je nekega dečka malo osmodila, a skoraj nič poškodovala.

— (Tatovi) so posestniku Jurju Mlarkarju v Rozvanji osem, drugim sosedom pa

trinajst težkih čebelnih ulov, in sicer vse v eni noči ukrali. Ti tatje so morali ročni biti.

Razne vesti.

* (Prva skupščina slovanskih pedagogov), ki je zborovala na Dunaji 26., 27. in 28. pretečenega meseca, izvršila se je, kakor čujemo, najsijajneje na veliko radost vseh narodnočutečih ljudskih učiteljev. Zbralo se je do 200 učiteljev in profesorjev (mejnimi tudi trije deželni nadzorniki) iz vseh strani slovanskega sveta. Zborovanje se je vršilo v najlepšem redu tako, da nij bilo nobene besede slišati, ki bi bila koga razžalila. Sam vladni povrjenik je na konci tretje seje predsedništvu srčno čestital in se zahvalil, da se je skupščina tako prekrasno iztekla in da je zborovanje slovanskih učiteljev v vsakem obziru popolnem uzorno bilo. (Tako na Dunaji; a koliko huke in buke od strani naših nemškutarjev, ko so lanjsko leto naši narodni učitelji v Ljubljani zborovali!) Posebno moramo še tukaj omeniti, da je slavna cesarska akademija znanosti, ena najvišjih znanstvenih zavodov, ne samo našega cesarstva, nego reči se mora, vsega naobraženega sveta, brezplačno prepustila eno svojih najlepših dvoran, da je mogla zborovati skupščina slovanskih pedagogov. S tem je visoka cesarska akademija sijajno pokazala, da ona nikakor ne zametuje slovanskega učiteljstva. (Kako je to pač vse drugače pri nas!) Za dve leti boče druga skupščina slovanskih pedagogov v Pragi zborovala. Mi jej že naprej želimo najboljšega vspeha z iskreno željo, da bi se bodoče skupščine tudi naših slovenskih učiteljev prav mnogo udeležilo.

Narodno-gospodarske stvari.

— Iz Vipave se nam poroča, da je v vinogradih letos strašno slabo, da skoro nič pridelka ne bo. Vino bo drago.

— Vinorejska šola v Klosterneuburgu se bode po sklepu ministerstva za poljedelstvo prestrojila v srednjo šolo, ter se vzdrževala na državne stroške. Dolnje-avstrijski deželni zbor napravi v tem slučaju vinorejsko učilnico z enim tečajem.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalessciere du Barry

v Londonu.

Vsem trpečim zdravje po izvrstni Revalessciere du Barry, katera brez porabe leka in brez stroškov sledeče bolezni odstrani: bolezni v želodeci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, zlezah, na slisnici, v dušnjaku, v mehurji, in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scarno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so vsem lekomo zoperstavljala se:

Spričevalo št. 73.928.

Waldeg na Štajerskem,
3. aprila 1872.

Hvala Vašej Revalessciere, katero sem jaz, 50 let star mož, skozi 2 leti neprestano užival, sem od mojega 10letnega trpljenja: otrpnost na rokah in nogah, skor popolnem ozdravel in opravljam, kakor v najboljših časih, svoje posle. Za to meni izkazano veliko dobroto Vam izrekam s tem srčno zahvalo.

Br. Sigmo.

Spričevalo št. 93.268.

Trapani v Siciliji, 13. aprila 1870.

Moja žena, žrtva strašnih, nervoznih bolečin, s hudo oteklino na celem životu, s srčnim bitjem, nespečnostjo in vraničnico v najhujši stopinji, je bila od zdravnikov za izgubljeno zmatrana, kar sem se odločil pribežati k Du Barry-evi neprecenjeni Revalessciere. To izvrstno sredstvo je na začudenje mojih prijateljev, v kratkem času one strašne bolečine ozdravilo in mojo ženo tako okrepčalo, da se je, dasiravno 49 let stara, plesov udeležiti mogla. To Vam naznanjam na korist vseh enako trpečih in se Vam srčno zahvalim.

Atanasio Barbera.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalessciere pri odrasčenih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalessciere-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalessciere-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lonci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Tužji.

24. septembra.

Evropa: Prester iz Zagreba. — Videman vitez Warnhelm z rodbino, Braunstein iz Dunaja.

Pri **Elefantu**: Mahorčič, Lahm, Gorjup iz Trsta. — Kastelic iz Materije. — Rus J. in A. od Št. Vida. — Majerhofer s sinom iz Gradca. — Soukup iz Dunaja. — Dejak iz Senožečega. — pl. Mifalmi z gospo iz Temešvara. — Mencinger iz Golo. — Hočevar iz Krškega.

Pri **Malič**: Pizzini Virginja iz Dunaja. — Jurza iz Italije. — Bleker in Müller z rodbino iz Novega Jorka. — Thoman, Laubihnih iz Trsta. — Br. Abfaltrern od Križa. — Pogačnik z gospo iz Šavca. — Golobiča fajmošter iz Cerkelj. — Hron iz Prage.

Pri **Zamorec**: Giegen iz Virtemberga. — Möler, Fili iz Trsta. — Airacca iz Reke. — Žnideržič iz Prema.

Dunajska borza 25. septembra

Enomi drž. dolg v bankovcih	69	10	kr.
Enomi drž. dolg v srebru	73	25	
1860 drž. posojilo	101	25	
Akcije narodne banke	952	—	
Kreditne akcije	221	—	
London	113	50	
Napol.	9	7	
G. k. cekini	—	—	
Srebro	168	75	

Četrtni redni občni zbor
kranjskega obrtnijskega društva
v Ljubljani
dne 21. oktobra 1873
ob 4. uri popoldne v pisarni društvenega vodstva.

Dnevni red:

- Poročilo o prospetu pretečenega poslovnega leta.
- Poročilo pregledovalnega odseka.
- Predlog upravnega odbora o porabljeni dobička.
- Sklep o določeni izdaji delnic po §. 4 alineja 2 društvenih pravil.
- Predlog penzijskega pravila za društvene uradnike.

Gospodje delničarji, kateri svojo volilno pravico izvršiti menijo, se prosijo v smislu §. 10 pravil, da svoje delnice do 15. oktobra pri društveni blagajnici vložijo in legitimacije ondi sprejmejo.

(246—3)

Načelnik upravnega odbora.

„SLAVIJI“ vzajemno-zavarovalnej banki v Pragi

izrekajo podpisani za v poslednjem času jim povrnjene požarne škode, katere so vedno vestno preiskane in v najkrajšem času izplačane bile, svoje najpopolnejše priznanje.

Banko „SLAVIJI“ na novo priporočati, bilo bi nepotrebno, vsaj se s svojim solidnim postopanjem v vseh slučajih sama najboljšo priporoča, torej se nadejamo, da bode širje občinstvo že samo od sebe našlo pot do nje.

V Ljubljani, dne 24. septembra 1873.

Luka Tomič iz Mrkopalja na Hrvaškem.

Jarnej Lukan iz Britofa.

Janez Zadel v Juršičah.

Andrej Klančar iz Poddoba pri Ložu.

Franc Vrabič v Parižljah na Štirskelem.

Ivan Falé v Parižljah na Štirskelem.

(254)